

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 2. Vtrùm Deus ist perfectus. Et quibus perfectionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

Deus habet, prout est demonstratum disp. I. euidenter inferitur, Deum & sibi, & in se bonum esse. Quid enim euidentiùs, quàm esse bonum habenti, ipsumque proinde reddere bonum hoc, quod est, habere esse à se ipso independentem ab omni alio?

6 Tertiò ex omnibus alijs Dei attributis tum in præcedentibus demonstratis, tum in sequentibus demonstrandis vtraque dicta bonitas Dei euidentiùs colligitur. Cum euidentiùs sit, esse Deo bonam necessitatem in existendo; independentiam omnimodam ab omni alio, & plenam sufficientiam sui; aternitatem; immensitatem; simplicitatem; vnitatem; sapientiam; omnipotentiam, &c. atque in his omnibus infinitatem. Rursusque euidentiùs sit, non posse non Deum per tot, tantaque bona sibi secum ipso identificata euadere, siue esse bonum in se, iuxta doctrinam generalem statutam disp. 15. q. 7. propos. 3.

7 Quarta vtraque Dei prædicta bonitas cum euidentiâ inferitur specialiter ex prædicato, quod ille habet causa primæ, fontalisque cæterorum entium principij: prout etiam demonstratum est disp. 1. Cum sit manifestum, non posse non esse in se, atque adeo etiam sibi bonum id, quod est causa prima, fontaleque principium cæterorum omnium bonorum: sitque statutum, & demonstratum disp. 15. q. 8. cætera omnia entia & in se, & sibi per suas essentias necessariò esse bona. Atque hæc satis, superque modò sint in re certissima, amplius, & amplius nihilominus ex dicendis in sequentibus demonstranda.

QVAESTIO II.

Virum Deus sit perfectus. Et quibus perfectionibus.

8 Suppono primò ex dictis disp. 15. q. 3. perfectum strictè sumptum esse id, quod est integrum quoad bonitatem sibi debitam; latius tamen vsurpari etiam pro quolibet bono absoluto. Perfectionem verò; tametsi sit ea, loquendo propriè, forma perfecti seu stricti, seu lati; communis solere vsurpari pro quolibet bono relato, siue pro qualibet bonitate perficiente quavis ratione subiectum, siue ens, cui inest, siue cui conuenit. Quo pacto in præsentibus q. sicut & aliàs sæpe, vsurpatur. Imperfectum autem, siue non perfectum pro opposito vtrius perfecti potest, & solet sumi. Quemadmodum etiam imperfectio pro opposito perfectioni quouis ex dictis modis accepta sumenda venit. Communiter tamen solum sumitur pro opposito perfectioni acceptæ pro bono relato perfecti. Quo pacto sumpta est duplex; altera imperfectio positiva, quæ est malitia relatâ; altera imperfectio negativa, quæ non est malitia, vt latius supra exposuimus disp. 15. q. 4.

9 Suppono secundò, quatuor imprimis modis (quod ad rem attinet, physicè scilicet, & identicè) solere dici aliquam perfectionem inesse alicui enti. Primò formaliter, hoc est, secundum formalem suum conceptum, vt inest Deo omnipotentia, homini rationalitas, & animalitas, Angelo spiritualitas, &c. Secundò virtualiter, vt inest quilibet effectus in sua causâ efficienti. Ter-

tiò æquialenter, vt inest quilibet in quolibet sibi æquialenti in ordine ad aliquod munus, velut in animâ hominis forma plantæ in ordine ad vegetandum, & forma bruti in ordine ad sentiendum, & in vno aureo plures monetæ inferiores in ordine ad emendum; pariterque in alijs huiusmodi. Quarto denique eminenter, quando id, quod in se continet aliud siue virtualiter, siue æquialenter, ipso contento præstantius, siue perfectius est. Itaque contineri aliquid in aliquo eminenter supra contineri virtualiter, aut æquialenter solum addit excessum continentis comparatione contenti iuxta communem acceptionem.

10 Est tamen hic supponendum tertiò, effectus in sua causâ adæquatâ, qualis sola causa prima, nimirum Deus opt. max. esse potest, infinite sublimiori modo contineri eminenter, quàm continenter in suis causis inadæquatis, quales necessariò sunt omnes secundæ, scilicet creaturæ. Deus quippe tali eminentiâ continet in se totam perfectionem suorum effectuum, atque adeo suarum omnium creaturarum, vt tam perfectus sit per se solus, quàm coniunctus cum illis; prout supra disp. 1. q. 7. n. 146. statumus. Cum tamen causæ secundæ per coniunctionem cum suis effectibus sæpe perfectiores euadant; semperque coniunctum ex illis, & ex effectibus perfectius sit, quàm ipsæ solæ. Vt enim arguebamus ibi, si causa prima, à qua tanquam à suo fontali, & adæquato principio exeunt omnes effectus, non præcontineret in se totam eorum perfectionem ita eminenter, vt tam perfecta esset se sola, quàm coniuncta cum illis; fieret vtique, vt illis daret, quod non haberet, & ditaretur donatione, rerumque subinde vniuersitas per bonum necunde asportatum, sed veluti ex nihilo pullulans ditior euaderet. Quæ planè absurda sunt. Etenim, si coniunctum ex causâ primâ, & suis effectibus perfectius, æstimabiliusque esset, quàm causâ primâ sola, excessus ille perfectionis, & oriretur ex causâ primâ, vt ponitur, & ex ipsâ oriri non posset; quia in ipsâ non erat præcontentum. Tum & daretur effectibus à causâ primâ, & eis ab eâ, vt pote non præhabente illud, dari non posset. Tum causâ primâ dando effectibus, quod non haberet, sibi, vniuersitati que rerum aliquid necunde comparatum, acquireret. Quæ omnia implicatoria sunt. Itaque de conceptu causæ primæ, præ causis omnibus secundis, est, istiusmodi mentis genere præhabere, continere, retinereque in se totam omnino perfectionem, quam dat formaliter suis effectibus; adeò, vt producere talem causam tales effectus bonos, non tam sit nouam bonitatem, siue perfectionem eis dare, quàm sub nouo quodam essendi modo extendere ad illos formaliter eandem, quam in se præhabet, retinetque eminenter. Qui est proprius modus, quem summa Dei bonitas habet diffundendi se ipsam, seque ipsam creaturis communicandi, iuxta doctrinam D. Dionysij, & aliorum Patrum, communemque Theologorum expliationem. De quo plura dicenda venient q. 4. His positis, & cæteris, quæ statuta relinquimus disp. 15. lit.

Propositio I.

Certum secundum fidem est, Deum esse perfectum.

Id namque imprimis tradidit nobis expressè Christus Dominus, cum dixit Matthei 5. *Esote ergo*

ergo vos perfecti, sicut & Pater vester celestis perfectus est. Quæ verba exponens Concilium Lateranense, pro vt habetur in cap. *Dammamus de Sum. Trinit. & fide cath.* iunxit, *Ac si diceret manifestius & esse perfecti perfectione gratia, sicut Pater vester celestis perfectus est perfectione natura & utraque videlicet suo modo.* Deinde idem ipsum contendantur omnia Scripturæ loca quæ præced. commemorata, quæ Deum absolute prædicant bonum, quatenus id solum, simpliciter, & absolute loquendo, bonum vocari solet, quod nullum in suo genere defectum habet; atque adeo in suo genere perfectum est. Vnde potiore iure comprobant eandem veritatem ea Scripturæ testimonia, quæ Deum esse summum bonum, ostendunt prout videbimus q. seq. Iam verò, in propositionem datam omnes Patres, atque Theologos vnanimitè conspirare, adeo perspicuum est, vt nullum eorum opus sit singillatim referre.

Propositio 2.

12 Euidens secundum rationem naturalem est, Deum esse perfectum.

Loquendo enim de perfecto sumpto strictè pro integro quoad bonitatem sibi debitam, id primò demonstrandum venit ex prædicato causæ primæ bonorum omnium contingentium, quod Deus habet. Eius enim titulo per nullum bonum sibi contingens potest reddi melior, quàm sine illo est; eo quòd totam omnium bonitatem, seu perfectionem præcontinet in se eminenter iuxta argumentum nuper factum suppositione tertiâ. Vnde patet, nullum bonum contingens posse esse debitum Deo tanquam quid pertinens ad ipsius strictam perfectionem; per nulliusque subinde defectum posse desinere Deum esse perfectum strictè. Ex quo manifestè consequitur, à solis bonis necessarijs, quæ Deo deficere non possunt, euadere ipsum strictè perfectum atque adeo ipsum non posse non esse talem, talemque proinde esse defacto. Quod erat demonstrandum.

13 Secundò demonstratur id ipsum ex prædicato, quod Deus habet infiniti quoad bonitatem, seu perfectionem à nobis supra demonstrato disp. 14. q. 2. Huiusmodi enim infinitudo, vt per sibi dicta innotebit, euidenter fert secum, habere Deum omnem perfectionem sibi possibilem. Hinc autem manifestè consequitur, habere Deum omnem perfectionem sibi debitam: quia solæ perfectiones Deo possibile sunt esse debita ipsi: cum nequeat esse debitum ipsi quicquam ipsi impossibile iuxta proposit. 11. statutam disp. 15. q. 7. Habere autem Deum omnem perfectionem sibi debitam, & esse integrum quoad bonitatem sibi debitam, atque adeo strictè perfectum, idem est iuxta suppositionem primam.

14 Tertio ex eo, quòd Deus habeat omnem bonitatem sibi possibilem, prout postulat infinitudo eius, sequitur Deum carere omni sibi malo: quia iuxta proposit. 4. statutam disp. 15. q. 7. vniuersique est bonum, & debitum carere omni sibi malo, atque adeo etiam iuxta dicta nuper possibile. Carere autem Deum omni sibi malo, & esse strictè perfectum in idem recidit; vt esse imperfectum, & habere aliquod sibi malum iuxta dicta disp. 15. q. 4. Quandoquidem vnumquodque

dumtaxat potest desinere esse perfectum strictè, siue esse imperfectum per defectum alicuius bonitatis sibi debitæ iuxta definitionem statutam ibidem; qui defectus malum quoddam ipsius est iuxta proposit. 9. stabilitam dictâ q. 7. disp. 15.

Quartò. Deus nullatenus potest esse malus. Ergo nec potest non esse strictè perfectus. Consequentia est bona. Quia si Deus non esset strictè perfectus, aliqua perfectione sibi debitæ careret iuxta definitiones statutas disp. 15. q. 2. & 4. Quæ carentia malum quoddam ipsius esset iuxta proposit. 9. statutam in eadem disp. 15. q. 7. Et quidem ipsius defectum perinde, ac esset perfectum, vt supponitur, eius contradictorium; ipsumque propterea reddens malum iuxta proposit. 3. dictâ q. 7. Probo ergo antecedens. Quia Deus non potest esse malus à malo aliquo sibi necessario iuxta proposit. 14. eiusdem q. 7. Et multò minùs à malo aliquo sibi impossibili, vt constât ex se, & ex proposit. 15. statuta ibidem. Sed neque à malo aliquo sibi contingente. Quia, cum contradictorium mali contingentis sit proportionaliter, atque adeo contingenter bonum, iuxta propositionem 4. dictâ q. 7. si Deus à malo aliquo sibi contingente isfici posset, & reddi malus, à contradictorio eius bono posset perfici, & reddi bonus; atque adeo melior, quàm in se necessariò est, contra doctrinam stabilitam suppositione tertiâ. Deus igitur à nullo malo malus, atque adeo neque imperfectus esse potest. Quod erat ostendendum. Quandoquidem nullum superest excogitabile malum comparatione Dei præter necessarium, vel impossibile, vel contingens, vt constât ex se, & ex demonstratione factâ in Phisico Scient. disp. 8. q. 4. proposit. 11.

Manet itaque demonstraum hactenus, Deum perfectum esse strictè, idest integrum quoad bonitatem sibi debitam, atque adeo immunem ab omni imperfectione positiuâ, quæ malitiâ relata est. Quod satis ad nostram propositionem videbatur: quandoquidem id, quod tale est in suo genere, perfectum dicitur esse, loquendo absolute. Amplius tamen intendimus, Deum scilicet ita insuper esse perfectum latè, idest bonum in se absolute, vt ab omni etiam imperfectione negatiuâ, quæ non est malitiâ, immunis sit, id quod modò ostendendum sequitur; supponendo primùm ex dictis disput. 15. q. 4. imperfectionem negatiuam aut esse veram negationem alicuius bonitatis perfectiæ subiecti, & ipsi non debita, atque adeo ab ipso distincta; aut esse oppositionem alicuius perfectionis realiter indistincta à subiecto cum aliâ perfectione maiore.

Etenim, quòd Deus à verâ negatione alicuius bonitatis perfectiæ sui, & sibi non debita, atque adeo à se distincta non possit esse negatiuè imperfectus, ex dicendis paulò infra proposit. 6. constabit. Quare probatio huius partis eò remittitur.

Quòd verò neque possit esse negatiuè imperfectus ab oppositione, siue incompatibilitate in eodem ente alicuius perfectionis à se indistincta cum aliqua perfectione maiore, probatur primò. Quia tota perfectio physica Dei manifestè est infinitè maior omni aliâ distincta à se ceterorum entium. Cum nullaque subinde maiore se opposita est siue incompatibilis in eodem ente. Quod satis est, vt Deus ab huiusmodi oppositionis imperfectione negatiuâ penitus sit immunis.

Secundò. Quia quodlibet prædicatum diuinum formaliter, & secundum se sumptum, vel à suo

suo conceptu præciso, vel ab eodem prout contracto ad tale subiectum, vt sicque potente, identificare secum cætera prædicata Dei, vel ab alijs Dei transcendentibus formalitatibus, quas secum fert, vt essendi à se, infinitudinis, immensitatis, æternitatis, necessitatis, &c. manifeste etiam est perfectio infinite maior (saltem æquualiter iuxta dicenda infra q. 5.) qualibet aliâ excogitabili aliorum entium distinctâ à se; cum nullâque proinde maiore se opposita, siue incompatibilis in eodem ente. Igitur Deus ratione nullius perfectionis suæ etiam sumptæ formaliter potest vllatenus subire imperfectionem negatiuam oppositionis cum maiore.

20 Tertiò. Quia iuxta dicta suppositione tertiâ, & in sequentibus dicenda, Deus eminenter continet in se omnem omnino aliorum entium perfectionem, adeo, vt tam perfectus saltem sit solus Deus, quàm coniunctum ex ipso, & illis. Atque ita, dato etiam, quod aliqua perfectio Dei præcisè, & formaliter sumpta cum aliâ maiore se cuiusvis alterius entis opposita, & incompatibilis esset; quia tamen incompatibilitas cum illâ quoad esse formale, quod illa habet in suo ente, non tolleretur compatibilitatem cum eadem quoad esse eminentiale, quod eadem ipsa habet in Deo, ab eiusmodi incompatibilitate, nulla omnino imperfectio adhuc negatiua redundaret in Deum. Quia eatenus solum censetur ens imperfectionem contrahere ab oppositione alicuius perfectionis suæ minoris cum aliâ maiore, quatenus ratione talis oppositionis per minorem excluditur ab ente maior, per quam illud perfectius esset, quàm est cum minore, prout latius explicuimus supra disp. 15. q. 4. Quod non eueniret in casu proposito: quia minor perfectio Dei opposita alteri maiori, & illam excludens quoad esse formale, quod ipsa habet in suo ente, neque esset opposita illi neque ipsam excludens quoad esse eminentiale, quod eadem ipsa habet in Deo: Deusque proinde non magis perfectus esset, tali oppositione perfectionum sublata, quàm ipsa interueniente. Vnde patet, à continentia eminentiali, quam Deus habet, omnium omnino perfectionum distinctarum à se specialiter nasci, vt ille prorsus incapax sit imperfectione consistente in oppositione alicuius perfectionis sui minoris cum aliâ maiore.

21 Quartò probatur idem ipsum. Quia, vt ostendemus proposit. 5. omnes omnino perfectiones simpliciter simplices continentur in Deo formaliter. Sed vnâ earum est citra dubium, esse non imperfectum vllò modo; quia melius absolute est vnique enti esse non imperfectum, quàm esse imperfectum iuxta proposit. 60. demonstratam disp. 15. q. 7. Igitur Deus nullo modo imperfectus, ab omnique proinde imperfectione etiam negatiua immunis est.

22 Quintò. Quia Deus est summum bonum, atque adeo ens omnium optimum, vt ostendimus infra q. 3. Sed ens omnium optimum ex conceptu suo est non imperfectum adhuc negatiue iuxta proposit. 63. demonstratam in eadem q. 7. citatâ nuper. Igitur Deus non imperfectus adhuc negatiue, atque adeo ab omni imperfectione adhuc negatiua prorsus immunis est.

23 Ex quibus omnibus iam palam est, Deum omnimodis esse perfectum, atque adeo immunem, imò & incapacem omnino omnino imperfectionis tam negatiue, quàm positiue. Porro quæcunque ex dictis speciatim probant, Deum

ita esse perfectum latè, vt ab omni imperfectione negatiua prorsus immunis sit, potiorij, & vrgentiori iure probant etiam, esse Deum perfectum strictè, & ab omni imperfectione positiua similiter immunem. Vide, si placet, quæ ad rem congerunt Soar. disp. 30. Metaph. sect. 1. Martinon. disp. 4. de Deo sect. 2. Patavi. lib. 6. Theolog. dogm. cap. 7. & alij. Nobis enim hæc pro datâ proposuit, satis, superque sunt.

Propositio 3.

Omnes perfectiones omnium rerum, aliquo modo sunt in Deo.

Ita omnes Theologi cum S. Th. 1. p. q. 4. art. 2. Et videtur propositio certa secundum fidem. Cum dicat Apostolus ad Rom. 11. *Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia.* Et ipse Deus Exod. 33. promittens se ipsum Moyfi ostensurum dixerit. *Ego ostendam omne bonum tibi.* Quasi in Deo solo sit omne bonum. Id quod significauit etiam S. Ioan. in suo Euang. cap. 1. iuxta expositionem multorum Patrum, cum dixit. *Quod factum est, in ipso vita erat. Quia in ipso constat omnia.* vt subiungit Ambros. lib. 1. Hexamer. cap. 4. Fauetque illud Psal. 49. *Et pulchritudo agri mecum est.* Atque cætera huiusmodi. Et frequenter repetunt Patres, præsertim S. Dionysius in lib. de diuin. nomin. vbi cap. 1. ait, *Deum omnia esse, quæ sunt.* Et nihil eorum, quæ sunt. Et cap. 4. dicit. *In Deo consistunt omnia quasi in fundo, quod capit omnia.* Et cap. 5. *Deus non quodammodo est, sed absolute, & liberè, & absque vllò termino, vniuerso illo, quod est esse, in se comprehenso, & occupato.* Post multaque ad rem dicta concludit. *Etenim non hoc est, & illud non est; sed est omnia, vt Auctor omnium; atque in se principia omnia, omnes conclusiones, atque fines eorum, quæ sunt, omnium continens, & ante omnia habens.* Similia habet Irenæus lib. 2. aduersus hæres cap. 1. Clemens Alex. lib. 1. Pedagog. cap. 9. *Deus, inquit, est omnia, & omnia Deus.* Hilarius lib. 11. de Trinit. fine. *Deus omnia in omnibus est, intra quem omnis causa consistit.* Nazianz. orat. 2. in Pascha paulo post initium. *Deus vniesum id, quod est, complectitur quasi Pelagus quoddam essentia immensum, & interminatum.* Cyrillus Alex. lib. 1. contra Iulianum aliquantò ante finem ait, *Deum esse omnia; omnis enim virtus ipse est, & omnia in se comprehendit.* August. lib. 5. de Genesi ad lit. cap. 14. *Deus nihil horum, quæ fecit, existens, & omnia primitus habens, sicut ipse est; neque enim ea faceret, nisi ea nosset, antequàm faceret; nec nosset, nisi haberet; nec haberet ea, quæ nondum facta erant, nisi quemadmodum est ipse non factus.* Anselm. in Monolog. cap. 33. *Omnia, quæ facta sunt, & antequàm fierent, & cum iam facta sunt, & cum corrumpuntur, seu aliquo modo variantur, semper in ipso sunt, non quod sunt in se ipsis; sed quod est idem ipse: etenim in se ipsis sunt essentia mutabilis secundum mutabilem rationem, in creata; in ipso verò existunt ipsa prima essentia, & prima essendi veritas.* Et in Profolog. cap. 17. loquens de pulchritudine, harmoniâ, odore, sapore, lenitate, ait. *Habes enim hæc Domine Deus in te tuo ineffabili modo, qui ea dedisti rebus à te creatis suo sensibili modo.* Bernard. lib. 5. de considerat. circa medium. *In quo omnia, non quasi in loco, sed quasi in virtute.* Similiaque habent alij Patres. Ratio autem huius propositionis patebit ex dicendis circa sequentes.

Pro-

Propositio 4.

25 Deus eminenter habet, seu continet in se omnes omnino perfectiones omnium creaturarum.

Ita omnes Theologi cum S. Thom. cum omnibusque Patribus commemoratis proposit. 3. Primum enim omnes creaturæ cum existentes, tum possibles eminenter continentur in Deo tanquam in sua causâ primâ, & fontali. Quæ quidem non potest non præhabere, siue præcontinere in se id totum entitatis, & bonitatis, seu perfectionis, quod illis dat, aut potest dare, ipsas ex nihilo producendo: siquidem nullus dare potest id, quod non habet. Cumque totum id in se non præhabeat, siue præcontinet formaliter: quia Deus aliud quid est in se distinctum, diuersumque à suis creaturis; superest, vt illud præhabeat, seu præcontinet eminenter tanquam supereminens quædam, atque fontalis virtus, à qua illæ omnes oriundæ veniunt per sui effectiorem. Quam virtutalem, eminentialemque continentiam significat Patres, cum dicunt, creaturas omnes in Deo esse, non quod sunt in se ipsis, sed quod est ipse Deus. Tum, Deum omnia esse, quæ sunt, & nihil esse eorum, quæ sunt. Scilicet eminenter esse cetera omnia, & nihil eorum formaliter. Itaque ex prædicato causæ primæ omnium creaturarum in præcedentibus demonstrato, quod Deus habet, euentissimè inferitur, eas omnes cum totâ suâ perfectione contineri in Deo genere isto virtualis, eminentialisque continentia.

26 Quinimo ex eodem prædicato amplius inferitur cum euentiâ; adeo videlicet sublimi, singularique eminentiâ istius generis præcontinere Deum, atque etiam retinere in sese totam omnino perfectionem omnium suarum creaturarum, tum existentium, tum possibilium, vt saltem sit tam perfectus ipse solus, quam coniunctum cum illis, tam bonique, quam aggregatum simul ex se, & ex illis coalescens, prout iam relinquimus statutum, & ostensum suppositione tertiâ, dicturi ad rem adhuc plura infra q. 4.

27 Deinde Deus non solum eminentiâ dictâ virtutis, sed insuper eminentiâ æquivalentiæ continet eminenter in se perfectionem, seu bonitatem omnium creaturarum, quatenus bonitatem habet, quæ in ordine ad æstimabilitatem, & amabilitatem supereminenter, imo cum infinito excessu æquivaleret bonitati omnium creaturarum. Quod etiam genus eminentiæ infinite sublimius est in Deo, quam potest esse in vllâ creaturâ. Siquidem nulla creatura potest se sola habere tantum valoris, quantum coniunctum ex eâ, & ex alijs, quibus æquivaleret. Cum tamen Deus tantum saltem valoris sit solus, quanti est coniunctum ex ipso, & ex omnibus creaturis. De quo, suppositus dictis, nulla dubitatio esse potest.

28 Quibus etiam suppositis, facile ab vnoquoque dissolui poterunt, quæ contra nostram propositionem possunt opponi. Ob id in eis proponendis, & diluendis non immoror. Videri poterunt apud Fasol. 1. p. quæst. 4. art. 2. in comm. art.

Propositio 5.

Omnes omnino perfectiones simpliciter simplices formaliter sunt, siue continentur in Deo.

Hanc propositionem tenent etiam omnes Theologi communiter. Quorum nonnullos refert Fasol. loco citato nuper num. 4. Quam ego facile demonstro per ea, quæ demonstrata relinquo disp. 15. q. 7. Ibi enim ostendi proposit. 44. quavis omnino perfectionem simpliciter simplicem secundum suum conceptum formalem necessario debere esse, aut propriam entis à se, aut ipsi, & enti ab alio communem. Sed quoduis omnino prædicatum secundum suum conceptum formalem aut propriam alicuius entis, aut ipsi & alteri commune nequit non esse, siue contineri formaliter in ente ipso, vt est manifestum: (ob id namque sunt, siue continentur in Deo formaliter prædicatâ actus puri, omnipotentis, æterni, immensi, & alia huiusmodi; necnon prædicatâ intellectui, volitui, boni, iusti, & similia; quia secundum suos formales conceptus priora Dei propria, posteriora autem Deo, & creaturis communia sunt). Igitur quavis omnino perfectio simpliciter simplex formaliter est, siue continetur in ente à se, Aut Deus solus est ens à se, vt iam est in præcedentibus demonstratum. Igitur quavis omnino perfectio simpliciter simplex, & consequenter omnes omnino formaliter sunt, siue continentur in Deo, prout propositio data fert.

29 Quæ rursus aliter sic demonstranda venit, supposito vt euenti, & certo, quod datur in Deo aliqua perfectiones simpliciter simplices ipsius Dei propria; quales euentur sunt conceptus entis à se, necessarij, independentis, immensi, æterni, infiniti, & alij de Deo in præcedentibus demonstrati. Tum sic. Nulla est perfectio simpliciter simplex incompatibilis cum aliâ quavis in eodem ente iuxta proposit. 39. demonstratam dictâ q. 7. Ergo nulla est perfectio simpliciter simplex, quæ non sit compatibilis cum ijs, quæ vnicè reperuntur in Deo, & consequenter cum ipso Deo; quæque subinde ipsi Deo non sit possibilis. At omnis perfectio Deo possibilis ipsi consequenter est necessaria: quia Deus per nullam perfectionem sibi contingentem est perfectibilis iuxta doctrinam stabilitam suppositione tertiâ. Ergo nulla est perfectio simpliciter simplex, quæ necessariò, atque adeo de facto non sit, siue contineatur in Deo.

30 Vel aliter breuius. Hoc, quod est, esse Deum; euentissimè est perfectio simpliciter simplex. Ergo, cum nulla sit perfectio simpliciter simplex, quæ non sit per necessariam identitatem cum aliâ quavis compatibilis in eodem ente iuxta dictam proposit. 39. demonstratam dictâ q. 7. nulla est vtiq; perfectio simpliciter simplex, quæ per necessariam identitatem non sit compatibilis, atque adeo compatiatur de facto in eodem ente cum hoc, quod est, esse Deum. Quod ipsum est, omnes perfectiones simpliciter simplices de facto esse, seu contineri in Deo, nimirum formaliter, quo seculi in præsentiarum loquuntur semper.

31 Præterea, omnes omnino perfectiones simpliciter simplices formaliter sunt, siue continentur in ente omnium excogitabilium optimo iuxta proposit. 45. demonstratam ibidem. Sed Deus

Disp. XVI. De bonitate, & perfectione Dei. Quæst. II. 481

Deus est ens omnium excogitabilium optimum, ut demonstrabimus q. 3. Ergo, &c.

33 Ex quibus apparet, omnes itidem omnino perfectiones simpliciter formaliter contineri in Deo, utpote quæ & formaliter continentur itidem in ente omnium excogitabilium optimo iuxta præposit. 53. demonstratam dictâ q. 7. & in eadem, quod ad rem attinet, theologiam conspiciant cum perfectionibus simpliciter simplicibus, ut ex eisdem, seu prorsus similibus propositionibus de utrisque in eadem q. 7. demonstratis univocis eas recolenti perspicuum fiet. Unde univocis etiam facile erit, eisdem ad rem demonstrationes formate pro perfectionibus simpliciter, quæ circa præsentem propositionem pro perfectionibus simpliciter simplicibus formate sunt.

34 Itaque omnes, & solæ perfectiones ab omni imperfectione immunes ex suo conceptu formali, quales sunt perfectiones simpliciter simplices, & perfectiones simpliciter, prout vidimus q. 6. conveniunt formaliter Deo, utpote quæ prædicata sunt aut propria Dei, aut Deo, & creaturis communia, uti constat ex dictis. Cæteræ verò perfectiones ferentes secum ex suo conceptu formali aliquam imperfectionem admixtam, quales sunt omnes perfectiones secundum quid iuxta dictâ in eadem q. 6. neutiquam possunt Deo formaliter convenire; utpote quæ prædicata sunt nec propria Dei, nec Deo, & creaturis communia, sed propria ipsarum creaturarum, aut certè aliorum entium realiter distinctorum à Deo. Constat enim, debere esse propria aliorum entium omnia, ea prædicata, quæ nec Dei propria, nec Deo, & alijs entibus communia sunt: tum non esse prædicata Dei, quæ propria sunt aliorum entium; eique proinde nullo modo convenire formaliter. Et quidem esse Deum prorsus immunem ab omni imperfectione in sequentibus demonstrabitur. Inde autem aperte etiam sequitur, nullum eorum prædicatum, quæ ex suo conceptu formali admixtam secum ferunt imperfectionem, posse quoad talem conceptum formalem inesse Deo. Quod ipsum est, nullum eorum posse Deo convenire formaliter.

35 Iam verò ex hac, & ex præcedentibus propositionibus nonnulla veniunt inferenda; ex quibus & illa vicissim non exiguum lucem accipient. Primum enim inferitur, perfectiones simpliciter simplices, quæ sunt propria Dei, ut esse æternam, esse immensam, &c. formaliter convenire Deo non solum quoad totum suum conceptum formalem, sed etiam quoad totam realitatem cadentem sub ipsum: id namque, & talem conceptum esse Dei proprium, in idem recidunt. Perfectiones verò simpliciter simplices, quæ Deo & alijs entibus sunt communes, ut esse intellectivum, esse bonum, &c. etsi conveniant formaliter Deo quoad totum suum conceptum formalem, utpote unum, & indivisum, qualiter & alijs entibus, quibus communes sunt, conveniunt: non tamen conveniunt Deo quoad totam realitatem comprehensam tali conceptu, utpote quæ per omnia entia, quibus ille est communis, dispersa est, & distributa re ipsa, sed tantum quoad illam partem, quæ realiter inest Deo, & simul cum partibus aliorum entium ob similitudinem omnium conspiciat in eundem conceptum penes modum intelligendi nostrum pro statu præsentis. Hac enim omnia propria sunt conceptum univocalem, quales sunt isti (sive univocè, sive analogicè, de quo modo non est curandum); prout latè à nobis

est expositum in Pharo Scient. disp. 17. à quæst. 4.

Hinc inferitur secundo, licet Deus absolute dicatur continere in se formaliter eas perfectiones simpliciter simplices, quæ sibi, & alijs entibus communes sunt, quatenus conceptus prædictus cuiusvis earum, utpote unus, & indivisus totus concipitur à nobis inesse Deo, sicuti etiam alijs entibus, quibus ille est communis; satius tamen fortasse fore, si cum distinctione dicamus, eiusmodi conceptum absolute continere Deo formaliter logicè, formaliter verò physicè quoad eam dumtaxat realitatem quæ physicè inest soli Deo, (& pro qua solà etiam logicè accipitur prout contractus ad ipsum Deum iuxta dictâ loco citato Phari de contractione univocalem); secus quoad alias realitates, quæ physicè insunt alijs entibus, & quas omnes simul comprehendit dictus conceptus secundum se consideratus in statu abstractionis, seu præcisionis. Deo enim à parte rei ea solum insunt formaliter, quæ in ipso sunt physicè; minime verò ea, quæ physicè sunt in alijs entibus distinctis ab ipso.

Unde inferitur tertio, eas realitates creaturarum, quæ logicè cadunt sub conceptus perfectionum simpliciter simplicium Deo, & creaturis communes, eminenter tantum inesse, seu contineri in Deo; sicut & cætera prædicata creaturarum propria, quæ & realiter, & formaliter sumpta sunt perfectiones secundum quid admixtam secum ferentes imperfectionem. Deus quippe integram realitatem cuiusvis creaturæ continet eminenter in se; quia integram dat aut dare potest tali creaturæ per ipsius productionem: & nihil eius omnino continet formaliter in se; quia nihil eius omnino habet in se sibi identificatum realiter. Itaque, licet Deus formaliter contineat in se conceptum rationalis, logicè quidem totum, physicè verò quoad rationalitatem secum identificatam realiter, sub talemque conceptum cadentem; quoad rationalitates verò identificatas cum creaturis, & simul etiam cadentes sub conceptum ipsum dumtaxat continet eminenter unà cum cæteris prædicatis, atque adeò cum entitatibus integris ipsarum creaturarum. Pariterque de cæteris perfectionibus simpliciter simplicibus Deo, & creaturis communibus philosophandum est. Quæcumque autem in hisce tribus consecutijs de perfectionibus simpliciter simplicibus dicta sunt, eundem omnino locum habent in perfectionibus simpliciter, ut satis ex se notum est.

Quibus positis, inferitur quarto, Deum, loquendo physicè, ea dumtaxat continere, siue habere formaliter in se, quæ secum habet identificata realiter; cætera verò à se distincta, & cum omnibus alijs entibus possibilibus identificata realiter eorumque subinde omnium integras entitates solum in se continere eminenter. Et quoniam, contineri in Deo eminenter cætera entia possible, non est ipsa; eorum essentias in Deo esse, uti sunt in sese, sed essentiam Dei habere supereminenter virtutem ad eas causandas à seque ipsa producendas, & in lucem edendas; idcirco per huiusmodi cæterorum entium eminentiale continentiam nihil penitus appingitur Deo de imperfectionibus, quas eorum essentia sibi annexas de suo habent in se se, aut ipsa accrescunt accidentaliter. Quo rursus fit, ut Deus totam eorumdem entium perfectionem isto genere continentia eminentialis habeat in se ab omni prorsus depuratam imperfectione; utpote quæ

PPP dum.

dumtaxat fert secum admixtas ipsorum entium imperfectiones secundum esse formale, quod habet in illis; minime vero secundum esse eminentiale, quod habet in Deo.

39

Quinto inferitur, Deum non solum continere in se eminenter totam perfectionem seu bonitatem omnium entium possibilium, sed etiam totam omnium impossibilium, si quam illa habent iuxta dicta disp. 15. q. 9. proposit. 4. Quoniam omnipotentia Dei à sua omnimoda infinitudine habet, esse virtutem absolutam, quantum est ex se, productivam omnis omnino excogitabilis entitatis, ac bonitatis distincta à se, adeo, ut per ipsam non ster, quod non sit defacto potens absolute producere impossibilia, sicuti est potens producere possibilis, sed per defectum possibilitatis, atque adeo producibilitatis illorum. Quod satis est, ut tota impossibilium bonitas, si quam habent, in Deo dicatur absolute contineri eminenter, uti dicitur contineri tota bonitas possibilium. Quemadmodum intellectus Dei à sua omnimoda infinitudine habet esse virtutem absolutam, quantum est in se, intellectivam omnino omnino excogitabilis veritatis obiectivam, adeo, ut per ipsam non ster, quod non sit intelligens defacto eas omnes veritates excogitabiles, quae modo non sunt, essent tamen ex qua vis hypothesei data, sed per defectum illarum, atque adeo & intelligibilitatis earumdem. Quod satis est, ut omnium ipsarum intellectiones tam impossibiles, quam possibilis absolute dicantur contineri in intellectu Dei eminenter. Ratio huius doctrinae est. Quia in Deo, ut nuper ostendimus, omnes omnino perfectiones simpliciter simplices reperiuntur formaliter. Igitur reperitur virtus, quantum est ex se, productiva omnis excogitabilis bonitatis à se distincta, nisi eius improducibilis obiter: quia talis virtus manifeste est perfectio simpliciter simplex. At sufficit esse in Deo talem virtutem, ut absolute dicatur contineri in illo eminenter omnis excogitabilis bonitas ab ipso distincta, quantumvis ea ex suo conceptu impossibilis, atque improducibilis sit; ut satis ex se videtur notum. Ergo absolute dicendum est, omnem omnino bonitatem omnium impossibilium, atque improducibilium contineri in Deo eminenter: uti dicitur contineri bonitas omnium possibilium. Idque, siue illorum improducibilitas ex praedicto impossibilitatis praecise, siue insuper ex aliquo alio opposito producibilitati ipsorum nascatur, quale est praedicatum, essendi à se in Dijs chymericis, et si qua sint alia huiusmodi in alijs chymericis. Quod si isto genere continentia tota bonitas, siue perfectio impossibilium continetur in Deo, consequens est, ut tam perfectus sit Deus solus, quam coniunctus cum illis; tanque bonus, quam aggregatum, simul ex se, & ex illis coalescens, uti dicebamus in simili agendo de possibilibus circa proposit. 4.

40

Vnde iuxta ibi dicta in simili sequitur inferendum sextò, Deum non solum eminentia virtutis, sed insuper eminentia aequivalentia continere eminenter in se perfectionem, seu bonitatem omnium impossibilium, ita, ut ipse solus in ordine ad aestimabilitatem, atque amabilitatem tantum saltem valoris habeat, quantum integrum aggregatum ex se, & ex illis. Idque etiam spectata perfectione, seu bonitate ipsorum secundum se, & cum praecisione ab imperfectione impossibilitatis, quam secum fert. A qua tamen, abso-

lutè, & sine praecisione loquendo, tota illius aestimabilitas, & amabilitas videtur evanescere iuxta ea, quae dicebamus supra q. 9. sine. Quo fit, ut, loquendo absolute, incomparabiliter certius, & evidentius sit consuetarium praesens.

Propositio 6.

Deus à solis perfectionibus sibi intrinsicis, & secum identificatis ita evadit perfectus, ut neque per ullam perfectionem à se distinctam, aut sibi quoquo modo accessoriam possit perferri, siue perfectior fieri; neque per ullam imperfectionem similiter à se distinctam, aut sibi quoquo modo accessoriam possit vitari, siue imperfectus, seu non omnino perfectus reddi.

Sermo est in hac propositione tam de perfecto strictè sumpto pro integro quoad bonitatem sibi debitam, quam de perfecto late sumpto pro quolibet bono absoluto; deque imperfecto, seu non omnino perfecto opposito utriusque. Tum de perfectione sumpta pro bono relativo perfectioni subiecti, deque imperfectione ei opposita, quae aut positiva, aut negativa potest esse iuxta dicta suppositione primà. Propositio autem ita veripara omnino certa inter Theologos esse videtur. Tametsi ea apud illos communiter potius supposita, quam exposita, atque probata reperitur.

Probari autem potest primò sic. Deus per nullam perfectionem à se distinctam, & sibi contingentem perferri potest, ita, ut per illam perfectior, siue melior evadat, quam sine illa esset, ut ex doctrina statuta suppositione tertia satis clare est iam demonstratum circa proposit. 2. Per nullam item sibi impossibilem sic perferri potest, ut constet ex se, & ex proposit. 17. demonstrata disp. 15. q. 7. Sed neque perferri similiter potest per ullam sibi necessariam. Ergo absolute per nullam potest. Maior supponitur demonstrata. Et consequentia est bona. Siquidem nulla superest excogitabilis perfectio comparatione Dei, praeter contingentem, impossibilem, & necessariam, ut ex se patet, & ex demonstratione facta in Pharo Scient. disp. 8. q. 4. proposit. 11. Probo ergo minorem. Quia nulla perfectio positiva excogitabilis distincta à Deo est necessaria quoad existentiam, siue quoad statum existentialem: cum omnis quoad talem statum aut sit contingens, si sit perfectio entis possibilis, aut sit impossibilis, si sit perfectio entis impossibilis; ut est manifestum. Penes statum verò quiditativum sibi necessarium nulla perfectio positiva esse potest perfectiva Dei. Tum quia nulla prout in tali statu praecise vllius entis existentis perfectiva est iuxta doctrinam statutam disp. 15. q. 8. & 9. n. 180. & 191. Tum quia nulla est seu possibilis, seu impossibilis, quae non pracontineatur in Deo eminenter; ipsumque proinde nullatenus perferre possit iuxta iam dicta in hac q. Iam verò, quod neque sint perfectiva Dei negationes malorum Deo impossibilium, quae necessario existunt suo modo, & veritates quaedam sunt negativae distinctae ab ipso Deo iuxta doctrinam univalem de negationibus à nobis traditam in Pharo Scient. disp. 9. q. 3. nimirum negationes cruciatum, dolorum, peccatorum, aliorumque huiusmodi malorum Dei ipsi prorsus impossibilium. Quod, inquam, istae negationes existentialem necessariae, et si sint quaedam

dam bona Dei, quatenus eius mala excludunt, iuxta dicta disp. 15. q. 9. non tamen sunt bona ipsius perfectiua probandum superest.

43 Id autem probatur. Quia, cum negatio mali eatenus solum sit subiecto bona, quatenus est exclusio, siue remotio mali eius, tunc solum suo negativo modo perfectiua subiecti est, quando malum, quod excludit, est ipse subiecti noticiuum, seu infectiuum, seu vitiatiuum. Prædicta autem mala chymærica, penitusque impossibilia Deo, etsi ex suo obiectiuo, quiditatiuone conceptu aliquo modo sint mala Dei, simpliciter tamen, & absolute loquendo ipsius mala verè nociua, seu infectiua esse non possunt hoc ipso, quod ipsi prorsus impossibilia sunt iuxta doctrinam statutam supra disp. 15. q. 7. proposit. 15. Tum quia Deus ab intrinseco est prorsus iacax, qui per talia mala vitiatur, siue inficitur; (inde enim nascitur, quod ea sint ipsi prorsus impossibilia); cum sit manifestum, eiusmodi incapacitatem esse perfectionem simpliciter simplicem, utpote meliorem non ipsa, quæ propterea nequit deesse Deo iuxta proposit. 5. Vnde fit, ut neque negationes talium malorum sint bona perfectiua ipsius Dei adhuc suo negativo, seu remotiuo modo. Id quod ex alio etiam capite conuenit illis, quia nimirum earum bonitas, quæcunque sit, in Deo præcontineri eminenter censenda est tum eminentiæ æquivalentiæ, tum etiam eminentiæ causalitatis: quatenus Deus, utpote, oppositus essentialiter eis malis chymæricis, quorum illa sunt negationes, saltem veluti in genere causæ formalis excludendo talia mala quodammodo causa illarum est. Vnde, licet aliquam illa bonitatem respectiuam qualem qualem habere dicantur, Deus iam totam eam in se præcontines neuiquam à coniunctione cum illis potest niagis bonus euadere. Recognoscantur dicta supra disp. 4. q. 2. sub finem de huiusmodi negationibus malorum impossibilium Deo.

44 Secundò probatur idem ipsum. Quia perfectio Dei simpliciter simplex est citra omnè dubium, esse tam necessarium quoad totam bonitatem, quæ est bonus, quam est necessarius quoad existentiam; siquidem vel ipsa necessitas existentie ab eo habet esse perfectionem Dei simpliciter simplicem, quod existentia est bonitas quædam Dei. Sed quidquid distinguitur à Deo aut est contingens, aut est infinite minus necessarius, quam existentia Dei, ut supra disp. 3. q. 2. est statutum. Ergo per nihil à se distinctum potest Deus perfici, siue reddi magis bonus in se. Alioquin quoad integram suam bonitatem aut esset contingens, aut infinite minus necessarius, quam est quoad existentiam.

45 Tertiò probatur. Nam ad conceptum actus purissimi, qualis Deus est, prout ex sententiâ omnium statuimus disp. 1. q. 12. pertinet etiam citra dubium per nihil à se distinctum perfici posse. Esset enim entitas Dei comparatione illius potentia perfectibilis; atque adeo non actus purus; prout explicatum est ibidem. Igitur Deus per nihil prorsus à se distinctum perfici potest.

46 Quartò. Quoniam ad omnimodam etiam simplicitatem Dei supra disp. 11. statutam requiritur item, quod Deus per nihil prorsus à se distinctum perfici possit. Nam si posset, integra bonitas, siue perfectio eius nos esset simplex, sed composita ex entitate Dei, & ex perfectiuo illo ab eâ distincto.

47 Quintò probatur. Quia quemadmodum

perfectio Dei est simpliciter simplex à nihilo prorsus distincto à se adhuc tanquam à termino connexionis dependere quoad entitatem, prout latè ostendimus supra disp. 4. q. 2. ita etiam haud dubie est non dependere quoad bonitatem. Si autem Deus per aliquid à se distinctum perfici posset, seu reddi magis bonus, quoad suam integram bonitatem ab illo dependeret; ut constat.

Hæc satis pro primâ parte propositionis. 48
Proberemus iam secundam. Quæ quidem, quod attinet ad imperfectionem positiuam, quæ malitia relata est, satis in præcedentibus probata manet. Ostendimus enim multis proposit. 2. Deum nullatenus posse imperfectum esse; per nullumque subinde malum infici, vitiari, seu reddi malum posse. Id quod etiam constat ex nuper dictis pro præsentè propositione. Quod verò attinet ad imperfectionem negatiuam, quæ malitia non est, iam item proposit. 2. ostendimus, Deum prorsus immunem esse ab illâ, quæ consistit in oppositione alicuius perfectionis à subiecto indistinctæ cum aliâ perfectione maiore, remittentes huc probationem immunitatis Dei ab alterâ imperfectione negatiuâ, quæ consistit in verâ negatione alicuius perfectionis subiecto non debite, realiterque proinde ab ipso distinctæ, qualiter etiam suo modo distincta est ipsa negatio iuxta doctrinam vniuersalem de negationibus traditam in Pharo Scient. disp. 9. q. 3. Igitur huiusmodi probatio modo exhibenda à nobis est. Supponendo primùm, negationem perfectionis non debite triplicem considerari posse comparatione Dei, contingentem scilicet, necessariam, & impossibilem. Eritque negatio talis perfectionis contingens, quando ipsa perfectio similiter fuerit contingens; necessaria verò, quando perfectio fuerit impossibilis; & impossibilis, quando perfectio fuerit necessaria, iuxta demonstrationes vniuersales factas citra terminos istos in Pharo Scient. disp. 11. q. 5. His positis.

49 Quod Deus nequeat esse negatiuè imperfectus per negationem contingentem alicuius perfectionis pariter contingentis, inde apertè conspicitur; quia Deus per nullam perfectionem contingentem perfici potest, ut ex doctrinâ statuta suppositione tertiâ ostendimus proposit. 2. Hinc autem planè sequitur, per nullam negationem contingentem perfectionis contingentis posse Deum reddi negatiuè imperfectum: siquidem sola negatio perfectionis perfectiue subiecti, & ei indebitæ ipsius subiecti est negatiua imperfectio iuxta definitionem huius statutam disp. 15. q. 4.

50 Quod verò neque per negationem impossibilem alicuius perfectionis necessariæ possit Deus reddi negatiuè imperfectus, tum ex terminis ipsis, tum ex demonstratione factâ in simili disp. 15. q. 7. proposit. 15. est manifestum. Tum inde venit inluper ostendendum: quia, cum nulla perfectio excogitabilis à Deo distincta, & ipsi necessaria ipsius Dei perfectiua sit, ut paulò ante probatum est, nulla talis perfectionis negatio erit de suo imperfectio Dei negatiua iuxta dicta nuper. Vnde, est ea esset possibilis, adhuc non posset Deum reddere negatiuè imperfectum.

51 Quod denique per negationem necessariam alicuius perfectionis impossibilis non possit euadere Deus negatiuè imperfectus, inde probandum est: quia nulla perfectio impossibilis est perfectiua Dei adhuc penes statum suum quiditatiuum necessarium sibi, ut ostendimus in argumento primo huius propositionis, nedum penes

statum existentialem sibi impossibilem, vt patet ex se, & ex doctrinâ statuta disp. 15. q. 7. proposit. 17. Negatio autem perfectionis non perfectionis Dei, ipsius negatiua imperfectio esse non potest iuxta talis imperfectiois præcitam definitionem.

52 Adde per ea insuper argumenta, quibus proposit. 2. vniuersaliter probauimus, Deum ab omni imperfectione negatiua esse prorsus immunem, hanc præsentis propositionis partem venire probandam; vt constat.

53 Iam verò ex dictis circa totam illam nonnulla coniectaria inferendam veniunt. Sit primum, omnia bona relata seu positiua, seu negatiua realiter distincta à Deo, quæ reuerà Deo ipsi conuenientia, atque adeò bona relata eidem amabilia sunt, vt sunt omnes actus externi eius cū totâ suâ tum physicâ, tum etiam morali bonitate, omnes laudes, grates, honores, obsequiaque omnia ipsi præstita à creaturis rationalibus, & cætera quæque excogitabilia ita esse Deo respectiue bona quasi extrinsecè, ac veluti extraneè dumtaxat, vt per nullum eorum sit Deus vllatenus perfectibilis, siue meliorabilis, ita, vt per illud sibi adiunctum magis perfectus, seu magis bonus, seu melior euadat Deus in se, quam sine illo esset per solam suam intrinsecam, siue indistinctam à se entitatem. In quo Deus à creaturis differt, quæ sæpe sapius per bona à suâ entitate distincta, & eis accessoria ita perficiuntur, & meliorantur, vt per illa sibi adiuncta magis perfectæ, seu magis bonæ, seu maiores in se euadant, quàm sine illis essent. Vnde etiam patet, eam conuenientiam, seu bonitatem, quam bona relata Dei ab ipso distincta respectiue ad Deum ipsum habent, quæ rationis esse ab eâ conuenientiâ, seu bonitate, quam bona relata creaturarum ab ipsis distincta habent respectiue ad ipsas creaturas. Porro inter bona distincta à Deo omnes actus liberi eius seu voluntatis, seu intellectus, quatenus ipsi contingentes, siue accessorii ab ipsoque distincti habent respectiue ad ipsas creaturas. Porro inter bona distincta à Deo omnes actus liberi eius seu voluntatis, seu intellectus, quatenus ipsi contingentes, siue accessorii ab ipsoque distincti habent respectiue ad ipsas creaturas. Porro inter bona distincta à Deo omnes actus liberi eius seu voluntatis, seu intellectus, quatenus ipsi contingentes, siue accessorii ab ipsoque distincti habent respectiue ad ipsas creaturas. Porro inter bona distincta à Deo omnes actus liberi eius seu voluntatis, seu intellectus, quatenus ipsi contingentes, siue accessorii ab ipsoque distincti habent respectiue ad ipsas creaturas.

54 Secundo similiter inferitur, omnia mala relata, seu positiua, seu negatiua realiter distincta à Deo, quæ reuerà Deo ipsi disconuenientia, atque adeò mala relata eidem odibilia sunt, vt sunt omnes blasphemix, contumelias, irreuerentias, detractiones, & cætera quæuis iniuriæ à creaturis rationalibus ei irrogata, aliaque omnia excogitabilia mala ipsius, ita esse Deo respectiue mala quasi extrinsecè, ac veluti extraneè dumtaxat, vt per nullum eorum possit Deus vllatenus damnificari, infici, seu vitari, aut aliquo modo reddi malus, aut imperfectus, aut minus perfectus, seu minus bonus, quàm sine illo esset. In quo etiam Deus valde differt à creaturis, quæ à malis sibi accessorijs, & à se distinctis realiter sapissimè inficiuntur, atque vitantur, in seque imperfectæ, & malæ absolutè redduntur, quales non essent sine illis. Vnde etiam apparet, eam disconuenientiam, siue malitiam, quam mala relata Dei ab ipso distincta respectiue ad Deum ipsum habent, longè diueris rationis esse ab eâ disconuenientiâ, siue malitiâ, quam mala relata creaturarum distincta ab ipsis habent respectiue ab eadem.

55 Tertiò inferitur, attributa diuina, quæ per aliquid distinctum à Deo seu positium, seu ne-

gatum quoquo modo constituuntur, aut complentur in suo conceptu formali; ob idque aut extrinsecà Deo, aut semiextrinsecà dicenda veniunt iuxta diuisionem, explicationemque eorum à nobis traditam supra disp. 2. q. 3. per bonitatem, quam participant à tali extrinsecò, siue distincto à Deo, neutiquam perfectiua Dei esse, sed tantum per præcisam bonitatem, quam vnumquodque habet à formalitate diuinâ sibi correspondente realiter indistinctâ à Deo. Itaque Omnipotentia Dei prout reddens eum absolute potentem creaturas producere (quo pacto sumpta possibilitatem ipsarum creaturarum de connotato includit in suo conceptu reali iuxta doctrinam à nobis traditam in eâ disp. 2. sæpeque alibi) non perficit Deum penes totum, quod dicit talis eius conceptus, sed tantum penes formalitatem à Deo indistinctam, quam dicit directè, virtutis scilicet absolutæ, quantum est ex se, productiua omnium, quæ aliàs ex proprio suo conceptu non repugauerint. Similiter per hoc, quod est, Deum creare Mundum; siue esse Creatorem Mundi; (qui conceptus supra formalitatem à Deo indistinctam, cui Mundi creatio correspondet, creationem ipsam distinctam addit), non perficitur Deus, sed tantum per ipsam Dei formalitatem, à qua creatio Mundi exire concipitur. Pariterque de cæteris Dei similibus attributis tum semiextrinsecis, tum extrinsecis philosophandum est.

Quartò inferitur, attributa diuina, quæ semiextrinsecà, & quæ extrinsecà nuncupamus, neutiquam esse perfectiones Dei simpliciter simplices sumpta indiuisim secundum totum, quod important in conceptu suo, sed tantum secundum formalitatem diuinam realiter indistinctam à Deo, quam vnumquodque fert etiam in conceptu suo, vel ei correspondet. Nam vniuersiuisque residuum distinctum à Deo ad perfectionem eius simpliciter simplicem vt quid constituens ipsam, pertinere non potest: tum quia non habet bonitatem perfectiua Dei, vt constat ex dictis circa præsentem propositionem: tum quia non potest non esse admixtum aliquâ imperfectione, vt constat ex dictis circa proposit. 5. Quod vtrumque alienum est à conceptu perfectionis simpliciter simplicis iuxta definitionem eius expositam disp. 15. q. 6.

QVÆSTIO III.

Vtrum Deus sit summum bonum. Atque adeò ens omnium entium optimum.

Summum dicitur in vnoquoque genere id, quod supremum est, siue maximum omnium, quæ pertinent ad tale genus. Vnde summum bonum venit dicendum id, quod omnium bonorum maximum est. Quare idem est querere, vtrum Deus sit summum bonum, ac querere, vtrum Deus sit bonum omnium bonorum maximum; seu, quod in idem recidit, ens omnium entium optimum; vel, vt alij dicunt, ens, quo melius aliud cogitari non potest.